EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.4.2018
COM(2018) 196 final

2018/0093 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Jõuliselt kasvava majandusega Kagu-Aasia riigid oma rohkem kui 600 miljoni tarbija ja kiirelt kasvava keskklassiga on Euroopa Liidu eksportijate ja investorite jaoks olulised turud. Kaubavahetus mahus 208 miljardit eurot ja teenuskaubandus mahus 77 miljardit eurot teevad Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) tervikuna USA ja Hiina järel ELi suuruselt kolmandaks kaubanduspartneriks väljaspool Euroopat. Samal ajal on EL 263 miljardi eurose välismaiste otseinvesteeringute kogumahuga (2016) ASEANis suurim välismaiste otseinvesteeringute tegija, kusjuures ASEAN tervikuna on omakorda ELis suuruselt teine Aasia välismaiste otseinvesteeringute tegija, kelle välismaiste otseinvesteeringute kogumaht oli 116 miljardit eurot (2016).

ASEANi riikidest edestab Singapur ELi partnerina suuruselt oluliselt kõiki teisi ja tema arvele langeb peaaegu üks kolmandik ELi ja ASEANi vahelisest kaupade ja teenustega kauplemisest ning umbes kaks kolmandikku kahe piirkonna vahelistest investeeringutest. Singapuris asub rohkem kui 10 000 ELi äriühingut ja nad kasutavad seda ühtse keskusena kogu Vaikse ookeani piirkonna teenindamiseks.

23. aprillil 2007 andis nõukogu komisjonile loa alustada ASEANi liikmesriikidega läbirääkimisi piirkondadevahelise vabakaubanduslepingu üle. Ehkki mõistetakse, et eesmärk oli pidada läbirääkimisi piirkondadevahelise vabakaubanduslepingu üle, anti selle loaga siiski ka võimalus pidada kahepoolseid läbirääkimisi juhul, kui ei oleks olnud võimalik jõuda kokkuleppele pidada ASEANi liikmesriikide rühmaga ühiseid läbirääkimisi. Arvestades piirkondadevahelistes läbirääkimistes tekkinud probleeme, tunnistasid mõlemad pooled, et on jõutud ummikseisu, ja lepiti kokku teha läbirääkimistes vaheaeg.

22. detsembril 2009 saavutas nõukogu põhimõttelise kokkuleppe alustada üksikute ASEANi liikmesriikidega kahepoolseid läbirääkimisi, võttes aluseks 2007. aasta volitused ja läbirääkimisjuhised, säilitades samas strateegilise eesmärgina piirkondadevahelise lepingu sõlmimise. Samuti andis nõukogu komisjonile loa alustada kahepoolseid läbirääkimisi vabakaubanduslepingu üle Singapuriga, mis oleks esimene samm eesmärgi poole käivitada aegsasti sellised läbirääkimised ka teiste ASEANi liikmesriikidega. Kahepoolsed läbirääkimised Singapuriga algasid märtsis 2010 ja pärast seda on EL alustanud kahepoolseid vabakaubanduslepingu läbirääkimisi ka teiste ASEANi liikmesriikidega: Malaisia (2010), Vietnami (2012), Tai (2013), Filipiinide (2015) ja Indoneesiaga (2016).

12. septembril 2011 andis nõukogu ELi uue, Lissaboni lepingust tuleneva pädevuse alusel komisjonile loa Singapuriga käimasolevaid läbirääkimisi laiendada, et käsitleda ka investeeringute kaitset.

Võttes aluseks nõukogu poolt 2007. aastal vastu võetud läbirääkimisjuhised, mida täiendati 2011. aastal investeeringute kaitse lisamisega, on komisjon pidanud Singapuri Vabariigiga läbirääkimisi ambitsioonika ja ulatusliku vabakaubanduslepingu ja investeeringute kaitse lepingu üle, seades eesmärgiks uute võimaluste ja õiguskindluse loomise, et soodustada kahe partneri vahel kaubandust ja investeeringuid. Lepingute õiguslikult läbivaadatud tekst on avalikustatud ja kättesaadav järgmise lingi kaudu:

http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/singapore/

Komisjon teeb järgmised ettepanekud nõukogu otsuste kohta:

– ettepanek: nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi vahelisele vabakaubanduslepingule Euroopa Liidu nimel allakirjutamise kohta;

– ettepanek: nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta;

– ettepanek: nõukogu otsus ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Singapuri Vabariigi vahelisele investeeringute kaitse lepingule Euroopa Liidu nimel allakirjutamise kohta;

– ettepanek: nõukogu otsus ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Singapuri Vabariigi vahelise investeeringute kaitse lepingu sõlmimise kohta.

Paralleelselt nende ettepanekutega esitab komisjon ettepaneku horisontaalse kaitseklausli kohta, mis hõlmab muude lepingute hulgas ELi-Singapuri vabakaubanduslepingut.

Komisjon kontrollib, et Singapuris saavutatakse enne lepingu jõustumist ELi geograafiliste tähiste kaitse küsimuses rahuldav tulemus vastavalt Singapuri kaubandus- ja tööstusministri 21. jaanuari 2013. aasta kirjas[1] esitatud põhimõtetele ja arvestades Singapuri ametiasutuste 2012. aastal läbiviidud mitteametliku avaliku konsultatsiooni tulemust.

Lisatud ettepanek nõukogu otsuse kohta on õigusakt, millega sõlmitakse Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi vahel vabakaubandusleping.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Vabakaubanduslepingu ja investeeringute kaitse lepingu üle peetud läbirääkimistega paralleelselt pidas Euroopa välisteenistus läbirääkimisi Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning Singapuri Vabariigi partnerlus- ja koostöölepingu üle, mis parafeeriti oktoobris 2013. Partnerlus- ja koostöölepingu jõustumisel moodustab see õigusliku raamistiku ELi ja Singapuri juba pikaajalise ja tugeva partnerluse edasiseks arenguks väga erinevates valdkondades, sealhulgas poliitilise dialoogi, kaubanduse, energeetika, transpordi, inimõiguste, hariduse, teaduse ja tehnoloogia, õiguse, asüüli ja sisserände valdkonnas.

ELi ja Singapuri pikaajalised kaubandus- ja majandussuhted on seni arenenud ilma konkreetse õigusliku raamistikuta. Vabakaubandusleping ja investeeringute kaitse leping, mille üle peeti läbirääkimisi, on erilepingud, millega jõustatakse partnerlus- ja koostöölepingu kaubandus- ja investeerimissätted, ning need saavad ELi ja Singapuri kahepoolsete suhete lahutamatuks osaks.

ELi-Singapuri investeeringute kaitse leping asendab ja tühistab investeeringute kaitse lepingu 5. lisas „Artiklis 4.12 osutatud lepingud“ loetletud kahepoolsed investeerimislepingud Singapuri Vabariigi ja ELi liikmesriikide vahel.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi-Singapuri vabakaubandusleping ja investeeringute kaitse leping on täielikult kooskõlas liidu tegevuspõhimõtetega ega nõua ELi eeskirjade, õigusnormide või standardite muutmist üheski reguleeritud valdkonnas (nt tehnilised eeskirjad ja tootestandardid, sanitaar- ja

[1] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/september/tradoc_151779.pdf

fütosanitaarnõuded, toidu- ja toiduohutuseeskirjad, tervisekaitse- ja ohutusstandardid, eeskirjad GMOde kohta, keskkonnakaitse, tarbijakaitse jne).

Pealegi, nagu kõik muud kaubandus- ja investeerimislepingud, mille üle komisjon on läbirääkimisi pidanud, kaitsevad ka ELi-Singapuri vabakaubandusleping ja investeeringute kaitse leping täielikult avalikke teenuseid ning tagavad, et valitsuste õigus kehtestada avalikkuse huvides õigusnorme säilib lepingute alusel täielikult ja moodustab nende aluspõhimõtte.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Juulis 2015 pöördus komisjon Euroopa Liidu Kohtusse, et saada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 11 kohaselt arvamus selle kohta, kas liidul on vajalik pädevus üksinda allkirjastada ja sõlmida leping, mille üle oli Singapuriga läbirääkimisi peetud, või kas ELi liikmesriikide osalemine on teatavate küsimuste puhul vajalik või vähemalt võimalik.

Oma 26. mai 2017. aasta arvamuses 2/15 kinnitas kohus ELi ainupädevust kõikides lepingus käsitletavates küsimustes, mille üle on Singapuriga läbirääkimisi peetud, välja arvatud kaudsed investeeringud ning investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamine, mille puhul liikmesriigid on kostjad ja mida kohus pidas ELi ja liikmesriikide jagatud pädevusega küsimuseks. Investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamist käsitlev tekst asendati seejärel investeeringute kaitse lepingus investeerimiskohtu süsteemiga. ELi ainupädevuse tuletas kohus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 1 alusel ühise kaubanduspoliitika kohaldamisalast ja ELi toimimise lepingu artikli 3 lõikest 2 (lähtudes sellest, kas leping mõjutab olemasolevaid ühiseeskirju, mis sisalduvad teisestes õigusaktides).

Võttes arvesse kohtu arvamust ning pärast selle arvamuse esitamist nõukogus ja Euroopa Parlamendis peetud laialdasi arutelusid teksti ülesehituse üle, kohandati algselt läbiräägitud teksti nii, et tehti kaks iseseisvat lepingut: vabakaubandusleping ja investeeringute kaitse leping.

Arvamuse 2/15 kohaselt kuuluvad kõik ELi-Singapuri vabakaubanduslepinguga kaetud valdkonnad ELi pädevusse ja eelkõige ELi toimimise lepingu artikli 91, artikli 100 lõike 1 ja artikli 207 kohaldamisalasse. Kõik investeeringute kaitset käsitlevad sisulised sätted investeeringute kaitse lepingus, kuivõrd need käsitlevad välismaiseid otseinvesteeringuid, kuuluvad ELi toimimise lepingu artikli 207 alla.

Liit kirjutab ELi-Singapuri vabakaubanduslepingule alla pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist vastavalt nõukogu otsusele, mille aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 5, ja sõlmib selle lepingu vastavalt nõukogu otsusele, mille aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 6.

Peale selle on lisatud õigusliku alusena ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 7, mille kohaselt võib nõukogu volitada komisjoni kiitma heaks liidu seisukohta vabakaubanduslepingu teatavate muudatuste osas, arvestades, et vabakaubanduslepingus on sätestatud kiirendatud ja/või lihtsustatud menetlused selliste muudatuste heakskiitmiseks. Seepärast tuleks komisjonile anda volitus heaks kiita muudatused või parandused, mille kaubanduskomitee peab tegema lisades 9-A kuni 9-I vastavalt artiklile 9.18 „Kohaldamisala muutmine ja korrigeerimine“ ja lisades 10-A ja 10-B vastavalt vabakaubanduslepingu artiklile

10.17 „(Geograafiliste tähiste kaitse süsteem“ ja artiklile 10.18 „Geograafiliste tähiste loetelu muutmine“.

ELi-Singapuri investeeringute kaitse lepingule kirjutab liit alla vastavalt nõukogu otsusele, mille aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 5, ja sõlmib selle lepingu vastavalt nõukogu otsusele, mille aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 6, pärast seda, kui Euroopa Parlament on andnud oma nõusoleku ja liikmesriigid on lepingu oma asjakohaste siseriiklike menetluste kohaselt ratifitseerinud.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Nagu arvamuses 2/15 kinnitatud, ei hõlma ELi-Singapuri vabakaubandusleping nõukogule esitatud kujul küsimusi, mis ei kuulu ELi ainupädevusse.

Investeeringute kaitse lepingu küsimuses kinnitas kohus, et vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 207 kuuluvad ELi ainupädevusse kõikide investeeringute kaitset käsitlevate sisuliste sätete need osad, mis käsitlevad välismaiseid otseinvesteeringuid. Lisaks kinnitas kohus, et investeeringute kaitsega seotud riikidevaheliste vaidluste lahendamise mehhanism kuulub ELi ainupädevusse. Lõpetuseks märkis kohus, et ELil on jagatud pädevus kaudsete investeeringute ning investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise alal (asendati hiljem investeeringute kaitse lepingus investeerimiskohtu süsteemiga), mille puhul liikmesriigid on kostjad[2]. Neid elemente ei saa sidusal viisil eraldada sisulistest sätetest ega riikidevaheliste vaidluste lahendamisest ja need tuleks seega lisada ELi tasandi lepingutesse.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegia visiooniga ning panustab ELi kaubandus- ja arengueesmärkide saavutamisse.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 218, millega nähakse ette, et otsused rahvusvaheliste lepingute kohta võtab vastu nõukogu. Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Pärast seda, kui läbirääkimised Singapuriga olid suuremalt jaolt lõpule viidud, korraldas komisjonisisene rühm kaubanduse peadirektoraadi peaökonomisti juhtimisel lepingust oodatava majandusliku kasu uuringu. Analüüsis prognoositakse, et ELi eksport Singapuri võib kümne aasta jooksul kasvada 1,4 miljardi euro võrra, samas kui Singapuri eksport ELi võib kasvada 3,5 miljardi euro võrra – arv, mis sisaldab ka paljude Singapuris asuvate ELi tütarettevõtjate saadetisi ELi.

Arvestades suurt erinevust kahe riigi majanduse suuruses, samuti Singapuri majanduse suhtelist avatust, on vältimatu, et lepingust tulenev kasu on kummagi partneri puhul erinev. Analüüsi kohaselt võib ELi reaalne SKP kasvada 10 aasta jooksul umbes 550 miljoni euro võrra, samas kui Singapuri majandus võib samal perioodil kasvada 2,7 miljardi euro võrra.

[2] Vt selgitus Euroopa Liidu Kohtu otsuses kohtuasjas C-600/14 Saksamaa *vs.* nõukogu (5. detsembri 2017. aasta otsus), punkt 69.

Neid võimaliku majandusliku mõju hinnanguid peetakse konservatiivseks, arvestades seda, kui keeruline on täpselt mõõta, millist mõju avaldab mittetariifsete kaubandustõkete kõrvaldamine, mis on lepingu põhikomponent.

Arvestades Singapuri rolli Euroopa ja Kagu-Aasia vahelise kaupade ja teenustega kauplemise keskusena, on tõenäoline ka, et lepingust tulenev kasu suureneb, kui EL sõlmib lepingud teiste ASEANi liikmesriikidega.

Pealegi ei saa majanduslikul modelleerimisel põhinevates hinnangutes arvesse võtta ELi-Singapuri vabakaubanduslepingu ja investeeringute kaitse lepingu kui ASEANi piirkonnas ja kogu Aasias ELi laiemate eesmärkide saavutamise seisukohalt otsustava tähtsusega lepingute strateegilist väärtust ELi jaoks. ELi-Singapuri vabakaubandusleping on ELi-Korea vabakaubanduslepingu järel teine ELi suuremahuline kaubandusleping olulise Aasia partneriga, samas kui ELi-Singapuri investeeringute kaitse leping on omakorda esimene investeeringute kaitse leping, mille EL sõlmib Aasia partneriga.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Enne kahepoolsete läbirääkimiste alustamist Singapuriga viis välistöövõtja ELi ja ASEANi riikide vabakaubanduslepinguga seoses läbi kaubanduse jätkusuutlikkust käsitleva mõjuhindamise,[3] et uurida kahe piirkonna süvendatud majanduspartnerluse võimalikku majanduslikku, sotsiaalset ja keskkondlikku mõju.

Kaubanduse jätkusuutlikkust käsitleva mõjuhindamise ettevalmistamise raames konsulteeris töövõtja sise- ja välisekspertidega, korraldas avalikke konsultatsioone Brüsselis ja Bangkokis ning pidas kahepoolseid kohtumisi ja vestlusi kodanikuühiskonnaga ELis ja ASEANi riikides. Kaubanduse jätkusuutlikkust käsitleva mõjuhindamise raames toimunud konsultatsioonid olid platvormiks oluliste sidusrühmade ja kodanikuühiskonna kaasamisel Kagu-Aasiaga seotud kaubanduspoliitikat käsitlevasse dialoogi.

Nii kaubanduse jätkusuutlikkust käsitleva mõjuhindamise aruanne kui ka selle ettevalmistamise raames peetud konsultatsioonid on olnud komisjoni jaoks väärtuslikuks panuseks kõikidesse kahepoolsetesse kaubandus- ja investeerimisalastesse läbirääkimistesse, mis on seni käivitatud ASEANi eri liikmesriikidega.

Lisaks korraldas komisjon enne Singapuriga kahepoolsete läbirääkimiste alustamist kavandatavat lepingut käsitleva avaliku konsultatsiooni, milles kasutati küsimustikku, mis oli koostatud selleks, et saada sidusrühmadelt teavet, mis hiljem aitas komisjonil kogu läbirääkimisprotsessi vältel seada prioriteete ja teha otsuseid. Konsultatsiooni tulemuste kokkuvõte avaldati.[4]

Samuti informeeriti ELi liikmesriike enne ja pärast läbirääkimisi korrapäraselt ning nendega konsulteeriti nõukogu kaubanduspoliitika komitee vahendusel suuliselt ja kirjalikult läbirääkimiste erinevate aspektide üle. Euroopa Parlamenti teavitati samuti regulaarselt ja temaga konsulteeriti tema rahvusvahelise kaubanduse komisjoni (INTA), eelkõige ELi-Singapuri vabakaubanduslepingu järelevalverühma kaudu. Läbirääkimiste tulemusena jooksvalt koostatud teksti levitati kogu protsessi vältel mõlemas institutsioonis.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

ELi-ASEANi vabakaubanduslepingu kaubanduse jätkusuutlikkust käsitleva mõjuhindamise viis läbi välistöövõtja Ecorys.

---

[3] http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/145989.htm

[4] http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/153666.htm

- **Mõju hindamine**

Välistöövõtja tehtud kaubanduse jätkusuutlikkust käsitlevas mõjuhindamises, mis viidi lõpule 2009. aastal, jõuti järeldusele, et ambitsioonikal ELi-ASEANi vabakaubanduslepingul oleks (SKP, sissetuleku, kaubanduse ja tööhõive seisukohast) oluline positiivne mõju nii ELi kui ka Singapuri jaoks. Mõju rahvatulule hinnatakse ELi puhul 13 miljardile eurole ja Singapuri puhul 7,5 miljardile eurole. Nende arvude põhjal võib mõju olla alahinnatud, sest nende aluseks on 2007. aasta kaubandusstruktuurid ja sestsaadik on kaubavahetus märkimisväärselt suurenenud (+32%).

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

ELi-Singapuri vabakaubanduslepingu ja investeeringute kaitse lepingu suhtes ei kohaldata õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi menetlusi. Sellele vaatamata sisaldavad need sätteid, mis lihtsustavad kaubanduse ja investeerimisega seotud menetlusi, vähendavad ekspordi ja investeerimisega seotud kulusid ja võimaldavad seega rohkematel väikeettevõtjatel äritegevust mõlemal turul. Eeldatav kasu on muu hulgas: vähem koormavad tehnilised eeskirjad, vastavusnõuded, tolliprotseduurid ja päritolureeglid, intellektuaalomandiõiguste kõrgetasemeline kaitse ning VKEde kui nõude esitajate väiksemad vaidluste lahendamise kulud investeerimiskohtu süsteemis.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kaitset liidus.

4. MÕJU EELARVELE

ELi-Singapuri vabakaubanduslepingul on finantsmõju ELi eelarve **tulude poolel**. Pärast lepingu rakendamist võib kaotatud tollimaksude summa küündida hinnanguliselt 248,8 miljoni euroni. Hinnangu aluseks on lepingu puudumisel aastani 2025 eeldatav keskmine import ja see näitab Singapurist pärit impordi suhtes kehtestatud ELi tollitariifide kaotamisest tingituna igal aastal saamata jäävat tulu.

ELi-Singapuri investeeringute kaitse lepingul on finantsmõju ELi eelarve **kulude poolel**. See on ELi jaoks (pärast ELi-Kanada laiaulatuslikku majandus- ja kaubanduslepingut) juba teine leping, millesse inkorporeeritakse investori ja riigi vaheliste investeeringuvaidluste lahendamiseks investeerimiskohtu süsteem. Alates 2018. aastast (tingimusel et leping jõustub) on ette näha 200 000 euro suurust iga-aastast täiendavat kulu esimese astme kohtust ja apellatsioonikohtust koosneva alalise struktuuri rahastamiseks. Samal ajal hõlmab leping haldusressursside kasutamist eelarverea XX 01 01 01 alt (Institutsioonides töötavate ametnike ja ajutiste töötajatega seotud kulud), arvestades et hinnanguliselt määratakse lepingust tulenevaid ülesandeid täitma üks täistööajaga administraator. See on ära näidatud finantsselgituses ja toimub seal nimetatud tingimustel.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

ELi-Singapuri vabakaubandusleping ja investeeringute kaitse leping sisaldavad institutsioonilisi sätteid, millega nähakse ette rakendusasutuste struktuur, et pidevalt jälgida lepingute rakendamist, toimimist ja mõju. Kuna need lepingud kuuluvad lahutamatu osana ELi ja Singapuri üldiste kahepoolsete suhete raamesse, mida reguleeritakse partnerlus- ja koostöölepinguga, moodustavad nimetatud struktuurid koos partnerlus- ja koostöölepinguga ühise institutsioonilise raamistiku osa.

Vabakaubanduslepingu institutsiooniliste sätete peatükiga luuakse kaubanduskomitee, mille peamine ülesanne on jälgida ja lihtsustada lepingu rakendamist ja kohaldamist. Kaubanduskomitee koosneb ELi ja Singapuri esindajatest, kes kohtuvad iga kahe aasta tagant või emma-kumma poole palvel. Kaubanduskomitee ülesanne on valvata kõikide lepingu alusel loodud erikomiteede (kaubavahetuskomitee, sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete komitee, tollikomitee ning teenuskaubanduse, investeeringute ja riigihangete komitee) tegevuse järele.

Kaubanduskomitee ülesanne on ka suhelda lepingu toimimise ja rakendamise asjus kõigi huvitatud pooltega, sealhulgas erasektori ja kodanikuühiskonnaga. Lepingus tunnistavad mõlemad pooled läbipaistvuse ja avatuse tähtsust ning kinnitavad, et nad võtavad arvesse üldsuse seisukohti, et lepingu rakendamisel tuginetaks paljudele eri vaatenurkadele.

Investeeringute kaitse lepingu institutsiooniliste sätete peatükiga luuakse komitee, mille peamine ülesanne on jälgida ja lihtsustada lepingu rakendamist ja kohaldamist. Muude ülesannete seas võib komitee tingimusel, et mõlemad pooled on täitnud oma vastavad õigusnõuded ja viinud lõpule menetlused, otsustada nimetada ametisse investeerimiskohtu süsteemi kohtute liikmed, määrata kindlaks nende igakuise käsiraha ja tasud ning võtta vastu lepingu siduvad tõlgendused.

Nagu rõhutatud teatises „Kaubandus kõigile“, pühendab komisjon üha rohkem ressursse kaubandus- ja investeerimislepingute tõhusale rakendamisele ja täitmise tagamisele. 2017. aastal avaldas komisjon oma esimese aastaaruande vabakaubanduslepingute rakendamise kohta. Selle aruande peamine eesmärk on anda ELi vabakaubanduslepingute rakendamisest objektiivne ülevaade, tuues välja tehtud edusammud ja käsitlemist vajavad puudused. Aruanne peaks olema aluseks liikmesriikide, Euroopa Parlamendi ja laiemalt kodanikuühiskonnaga peetavale avatud arutelule ja koostööle vabakaubanduslepingute ja nende rakendamise teemal. Kuna aruanne esitatakse igal aastal, võimaldab see arenguid regulaarselt jälgida ja dokumenteerib ka seda, kuidas on käsitletud prioriteetseid küsimusi. Aruanne ELi-Singapuri vabakaubanduslepingut alates selle jõustumisest.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

ELi-Singapuri vabakaubanduslepinguga luuakse ELi ettevõtjatele tingimused kasutada täiel määral ära Singapuris kui Kagu-Aasia äri- ja transpordikeskuses ettevõtjatele loodud võimalusi.

Selle lepingu üle läbirääkimisi pidades taotles komisjon kaht peamist eesmärki: esiteks tagada ELi ettevõtjatele pääs Singapuri turule optimaalsetel tingimustel ja teiseks panna paika väärtuslik lähtepunkt muudele ELi läbirääkimistele selles piirkonnas.

Mõlemad eesmärgid on täielikult saavutatud: leping läheb olemasolevatest WTO raames võetud kohustustest kaugemale paljudes valdkondades, nagu teenused, riigihanked, mittetariifsed tõkked ja intellektuaalomandiõiguste kaitse, sealhulgas geograafilised tähised. Kõikides nendes valdkondades nõustus Singapur võtma ka uusi kohustusi, mis ulatuvad märkimisväärselt kaugemale nendest, millega Singapur on seni olnud valmis nõustuma, sealhulgas tema vabakaubanduslepingus Ameerika Ühendriikidega.

Leping vastab kriteeriumidele, mis on esitatud GATTi XXIV artiklis (kaotada tollimaksud ja muud kaubanduspiirangud põhimõtteliselt kogu pooltevahelises kaubanduses), samuti teenustekaubanduse üldlepingu V artiklis, milles nähakse seoses teenustega ette samasugune katse.

Kooskõlas läbirääkimisjuhistes esitatud eesmärkidega saavutas komisjon järgmist:

1) teenuste ja investeerimisturgude põhjalik liberaliseerimine, sealhulgas horisontaalsed litsentsimiseeskirjad ja diplomite vastastikune tunnustamine ning sektoripõhised õigusnormid, mille eesmärk on tagada ELi ettevõtjatele võrdsed võimalused;

2) uued pakkumuste esitamise võimalused ELi pakkujatele, eelkõige kommunaalteenuste turul, kus on palju juhtivaid ELi tarnijaid;

3) tehniliste ja regulatiivsete kaubandustõkete kõrvaldamine kaubavahetuselt, näiteks dubleerivate katsete kõrvaldamine, eelkõige edendades ELis mootorsõidukite, elektroonika, ravimite ja meditsiiniseadmete, samuti keskkonnahoidliku tehnoloogia valdkonnas tuntud tehniliste ja regulatiivsete standardite kasutamist;

4) rahvusvahelistel standarditel põhinev kaubandust soodustavam režiim Singapuri suunatud Euroopa lihaekspordi heakskiitmiseks;

5) Singapuri kohustus mitte tõsta EList pärit impordi suhtes kohaldatavaid tariife (mis praegu on vabatahtlikult jäetud enamasti kohaldamata), samuti Euroopa ettevõtjate ja tarbijate odavam juurdepääs Singapuris valmistatud toodetele;

6) intellektuaalomandiõiguste kõrgetasemeline kaitse, sealhulgas nende õiguste järgimise tagamine, kaasa arvatud piiril;

7) ELi geograafiliste tähiste kaitse TRIPs-plus-tasemel pärast nende registreerimist Singapuris, kui Singapur on loonud geograafiliste tähiste registri (mida ta on kohustunud tegema pärast seda, kui Euroopa Parlament annab vabakaubanduslepingule oma nõusoleku);

8) põhjalik peatükk kaubanduse ja kestliku arengu kohta, mille eesmärk on tagada, et kaubandus toetab keskkonnakaitset ja sotsiaalset arengut ning edendab metsade ja kalavarude säästvat majandamist. Selles peatükis sätestatakse ka see, kuidas sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskond kaasatakse selle rakendamisse ja järelevalvesse;

9) kiire vaidluste lahendamise mehhanism vahekohtu kaudu või lepitaja abil ning

10) põhjalik ja uuenduslik peatükk uute võimaluste edendamiseks keskkonnahoidliku majanduskasvu valdkonnas kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegiaga.

ELi-Singapuri investeeringute kaitse leping tagab kõrgetasemelise investeeringute kaitse, kaitstes samas ELi ja Singapuri õigust reguleerida ja täita õigustatud eesmärke sellistes avalikku huvi pakkuvates poliitikavaldkondades nagu tervise-, ohutus- ja keskkonnakaitse.

Leping sisaldab kõiki uuendusi, mida hõlmab ELi uus lähenemisviis investeeringute kaitsele, ja selle täitmise tagamise mehhanisme, mida Singapuri ja ELi liikmesriikide kaheteistkümnes olemasolevas kahepoolses investeerimislepingus ei ole. Investeeringute kaitse lepingu üks väga oluline joon ongi see, et see leping asendab ja seega täiustab kahtteist olemasolevat kahepoolset investeerimislepingut.

Kooskõlas läbirääkimisjuhistes seatud eesmärkidega tagas komisjon, et ELi investoreid ja nende investeeringuid Singapuris koheldakse õiglaselt ja erapooletult ning et neid ei diskrimineerita võrreldes Singapuri investeeringutega, mis on samasuguses olukorras. Samal ajal kaitseb investeeringute kaitse leping ELi investoreid ja nende investeeringuid Singapuris sundvõõrandamise eest, kui see ei toimu üldsuse huvides nõuetekohase protsessi kohaselt mittediskrimineerival alusel ja kui sellega ei kaasne kiire, piisav ja tõhus hüvitise maksmine sundvõõrandatud investeeringu õiglase turuväärtuse kohaselt.

Samuti pakub investeeringute kaitse leping, mille üle komisjon pidas läbirääkimisi, investoritele võimaluse kasutada ajakohast ja reformitud vaidluste lahendamise mehhanismi.

Selle süsteemiga tagatakse investeeringute kaitse eeskirjadest kinnipidamine ja püütakse leida tasakaal ühelt poolt investorite läbipaistva kaitsmise ja teiselt poolt riigi õiguse vahel kehtestada õigusnorme, et teostada avaliku poliitika eesmärke. Lepinguga luuakse alaline rahvusvaheline ja täielikult sõltumatu vaidluste lahendamise süsteem, mis koosneb alalisest esimese astme kohtust ja apellatsioonikohtust ning viib vaidluste lahendamise menetlusi läbi läbipaistvalt ja erapooletult.

Komisjon teab, et tuleb leida tasakaal ELi reformitud investeerimispoliitikaga edasimineku ja liikmesriikide jaoks tundlike küsimuste vahel seoses võimaliku jagatud pädevuse teostamisega nendes küsimustes. Seepärast ei ole komisjon teinud ettepanekut kohaldada investeeringute kaitse lepingut ajutiselt. Sellele vaatamata on komisjon valmis esitama ettepaneku investeeringute kaitse lepingut ajutiselt kohaldada, kui liikmesriigid seda ettepanekut soovivad.

2018/0093 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91, artikli 100 lõiget 2 ja artiklit 207 koostoimes artikli 218 lõike 6 punkti a alapunktiga v ning artikli 218 lõiget 7,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut

ning arvestades järgmist:

(1) Kooskõlas nõukogu otsusega nr [XX] kirjutati [XX XXX 2018] alla Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi (edaspidi „Singapur“) vahelisele vabakaubanduslepingule (edaspidi „leping“).

(2) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikele 7 võib nõukogu volitada komisjoni kiitma liidu nimel heaks kaubanduskomitees võetava seisukoha lepingu teatavate muudatuste kohta, mis võetakse vastu lihtsustatud korras. Komisjonile tuleks anda volitus heaks kiita muudatused, mille kaubanduskomitee peab tegema lepingu lisades 9-A kuni 9-I vastavalt artiklile 9.18 „Kohaldamisala muutmine ja korrigeerimine“ ja lepingu lisades 10-A ja 10-B vastavalt vabakaubanduslepingu artiklile 10.17 „Geograafiliste tähiste kaitse süsteem“ ja artiklile 10.18 „Geograafiliste tähiste loetelu muutmine“.

(3) Leping tuleks Euroopa Liidu nimel heaks kiita.

(4) Lepingu artikli 16.16 „Otsese mõju puudumine“ kohaselt ei tohiks see isikutele anda muid õigusi või määrata muid kohustusi kui need, mis on lepinguosaliste vahel loodud rahvusvahelise õiguse alusel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesolevaga sõlmitakse Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi vaheline vabakaubandusleping.

Artikkel 2

Artikli 9.18 „Kohaldamisala muutmine ja korrigeerimine“ kohaldamisel peab komisjon kiitma heaks liidu seisukoha lepingu lisade 9-A kuni 9-I muudatuste ja paranduste kohta.

Artikkel 3

Lepingu artikli 10.17 „Geograafiliste tähiste kaitse süsteem“ ja artikli 10.18 „Geograafiliste tähiste loetelu muutmine“ kohaldamisel peab komisjon kiitma heaks liidu seisukoha lepingu lisade 10-A ja 10-B muudatuste kohta.

Artikkel 4

Nõukogu eesistuja nimetab isiku, kes on volitatud Euroopa Liidu nimel ja kooskõlas lepingu artikli 16.13 lõikega 2 saatma teate menetluste lõpuleviimisest, et väljendada Euroopa Liidu nõusolekut end lepinguga siduda[5].

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

[5] Nõukogu peasekretariaat avaldab lepingu jõustumise kuupäeva *Euroopa Liidu Teatajas*.